

Z á p i s n i c a

zo zasadnutia Celorepublikovej rady Združenia sudcov Slovenska

zo dňa 06.06.2017

Program : podľa pozvánky

Miesto: Krajský súd v Nitre

Prítomní : podľa prezenčnej listiny

Úvodom rokovania prezident ZSS privítal prítomných členov CR ZSS a konštatoval jej uznášaniaschopnosť. Následne bol schválený program zasadnutia so zmenou – výmenou - v poradí prerokovaných bodov 2 a 4.

BOD 1/

Informáciu o výsledkoch volieb členov Súdnej rady SR podal prezident ZSS a konštatoval úspech ZSS, keď boli zvolení všetci kandidáti, ktorých navrhovalo resp. podporovalo ZSS.

K tomuto bodu bolo jednohlasne prijaté

V y h l á s e n i e CR ZSS

Združenie sudcov Slovenska pozitívne vníma veľkú účasť kolegov na voľbách a oceňuje, že ôsmi (8) spoloční kandidáti sudcovskej samosprávy a ZSS získali dôveru väčšiny členov sudcovského zboru. Osobitne preto vyslovujeme poďakovanie všetkým kolegom, ktorí sa stotožnili so spoločnou kandidatúrou sudcovskej samosprávy a ZSS.

Vyslovujeme presvedčenie, že novozvolení členovia súdnej rady pri realizácii kompetencií najvyššieho nezávislého ústavného orgánu súdnej moci budú náležite rešpektovať konštantnú judikatúru ústavného súdu i právne relevantné a medzinárodné odporúčania, prioritne v záujme odstraňovania nedostatkov podmienok výkonu súdnictva a s cieľom stať sa plnohodnotným partnerom moci zákonodarnej a výkonnej.

Vzhľadom na zánik funkcie doterajšieho predsedu a podpredsedu Súdnej rady SR zdôrazňujeme, že riadiace funkcie v najvyššom orgáne súdnej moci by zásadne mali prevziať členovia zvolení sudcami, lebo ich mandát je priamo odvodený od legálne prejavenej vôle predstaviteľov súdnej moci, čo zakladá ich nespochybniteľnú legitimitu.

Bod 2/

Prezident ZSS oboznámil členov CR ZSS so stavom, v akom boli prijaté novely sudcovských kódexov, poukázal na viaceré pripomienky, ktoré predložilo ZSS z nich boli dve zásadné, a to aj spoločne so SR SR.

V rozsiahlej diskusii členovia CR ZSS zotrvali na pripomienkach ZSS, vrátane zásadných a konštatovali poľutovanie, že tieto zo strany výkonnej i zákonodárnej moci, neboli akceptované.

V záujme riešenia legislatívnej prípravy novely zákona o SR bolo po diskusii jednohlasne prijaté

Vyhlásenie CR ZSS k schváleným novelám justičných zákonov

Združenie sudcov Slovenska pozitívne vníma vytvorenie vhodných podmienok ministerstvom spravodlivosti na vzájomnú komunikáciu v legislatívnom procese.

Z výsledkov rokovaní vyplýva aj skutočnosť, že napriek zásadným výhradám (pripomienkam) stavovskej organizácie zákonodarným zborom boli schválené aj časti novely zákona o Súdnej rade SR, ktorá veľmi pravdepodobne spĺňa právne kritériá o ich protiústavnosti, vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu.

Zhodný zásadný nesúhlas prezentovali okrem našej stavovskej organizácie aj Súdna rada SR, Najvyšší súd SR, Generálna prokuratúra SR k zakotveniu zákonnej úpravy o prednostnom (prioritnom) ustanovovaní nesudcov za členov súdnej rady rozhodovaním orgánov zákonodarnej a výkonnej moci pri neexistencii ústavného splnomocnenia na uvedenú úpravu, platnú ústavnú úpravu, ktorá nemá v texte obmedzenia týkajúce sa vyváženosti členov súdnej rady z hľadiska pomerov sudcov a zástupcov iných právnických profesií a porušenie záväznej judikatúry o aplikácii čl. 30 ods. 4 ústavy pri uchádzaní sa o inú verejnú funkciu (porušenie zákazu diskriminácie).

Zároveň sa upravilo právo člena súdnej rady, po jej rozhodnutí, zverejniť svoje stanovisko (dôvody) spolu s uznesením súdnej rady, čím sa neakceptuje konštantná judikatúra, že výsledok hlasovania súdnej rady (aj iných orgánov verejnej moci) pri kreovaní verejných funkcií je právnou skutočnosťou verejného práva (nie individuálnym právnym aktom), kde sa nepripúšťa odôvodňovanie uznesenia (absentuje odôvodnenie, čím sa ale nezasahuje do základného práva).

Súčasne sa porušuje povinnosť bezpodmienečne dodržiavať ústavný princíp tajného hlasovania v jeho fundamente v prípadoch zákonného zakotvenia spôsobu rozhodovania tajným (neverejným) hlasovaním v personálnych otázkach. V týchto prípadoch sa zakazuje dodatočne

zistiť (zistovať) ako kto hlasoval, takže je neprípustné akýmkoľvek spôsobom zverejňovať výsledok rozhodnutia na základe tajného hlasovania.

CRR ZSS navrhuje z uvedených dôvodov predsedníčke Súdnej rade SR včas využiť kľúčové ústavné oprávnenie (čl. 130 ods. 1 písm. f/ ústavy) podaním návrhu ústavnému súdu na začatie konania o nesúlade uvedených v časti novely zákona o súdnej rade s ústavou (čl. ods. písm. a/ ústavy).

Zdôrazňujeme, že dôsledne rešpektujeme ústavou zakotvené oprávnenie sudcovskej samosprávy výrazne sa podieľať na riadení a správe súdnictva. Predkladáme preto naše vyhlásenie sudcovským radám na prípadné zaujatie stanoviska k nášmu návrhu o využití ústavného oprávnenia predsedníčkou súdnej rady na podanie návrhu na začatie konania Ústavnému súdu SR (čl.130 ods.1, čl. 125 ods. 1 ústavy).

Následne bolo jednohlasne prijaté

U z n e s e n i e č. 1

CR ZSS poveruje Prezídium ZSS rokovať s predsedníčkou Súdnej rady SR o riešení odstránenia novej protiústavnosti niektorých ustanovení zákona o Súdnej rade SR.

Bod 3/

Prezident poukázal na súčasný personálny stav na súdoch, na personálne výmeny sudcov v krátkej budúcnosti, na ktoré už ZSS dávno poukazuje, s tým, že reálne hrozí, že takýto výpadok nebude možné operatívne nahradiť aj preto lebo na plánovaný počet sudcov okolo 1400 nie je zabezpečený adekvátny počet justičných čakateľov.

K tomuto po diskusii bol jednohlasne prijatý

P o d n e t

na riešenie nedostatkov personálnej poddimenzovanosti justičných čakateľov

Celorepubliková rada Združenia sudcov Slovenska negatívne vníma skutočnosť neprimerane nízkeho počtu justičných čakateľov v rezorte spravodlivosti (16 justičných čakateľov), čo reálne neumožňuje (bráni) zabezpečeniu kvalitnej a včasnej prípravy potrebného počtu kandidátov na výkon sudcovského povolania,

výmenou odchádzajúcej generácie sudcov (v najbližších piatich rokoch viac ako 300 sudcov dosiahne vek nad 65 rokov).

Dôrazne sa domáhame okamžitého riešenia neakceptovateľnej personálnej poddimenzovanosti početného stavu justičných čakateľov, keďže výlučne čakatelia vykonávajú odbornú prípravu na výkon funkcie sudcu (§ 148 zák. č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich v platnom znení). Podotýkame, že vyšší súdni úradníci sú v štátnozamestnaneckom pomere na základe ústavnej úpravy čl. 142 ods. 2 (zamestnanec súdu poverený sudcom), takže sú oprávnení na vykonávanie úkonov v zmysle zák. č. 549/2003 Z.z. v platnom znení, ktorého účelom nie je ich príprava na výkon sudcovského povolania a vôbec nezabezpečuje, na rozdiel od čakateľov výkon rozhodovacej činnosti na všetkých úsekoch výkonu súdnictva.

Súčasný stav nerešpektuje požiadavku ústavodarcu (dôvodová správa k novele ústavy v roku 2001 – bod 84) o úprave predpokladov pre výber vhodných uchádzačov na funkciu sudcu a to „na báze predchádzajúcej dlhodobejšej odbornej prípravy“.

Korešponduje to s právne relevantným medzinárodným dokumentom (Európska charta štatútu sudcov – rok 1998), o ktorom ústavodarca v roku 2001 uviedol, že „... v súlade aj s týmto dokumentom Ústava SR v čl. 141 zakotvuje princíp nezávislosti súdnych mocí“ (bod 78 dôvodovej správy).

Uvedená charta v čl. 2 (výber, prijímanie a počiatočná odborná príprava) upravuje aj nasledovné „... justičných čakateľov musí vyberať a prijímať nezávislý orgán alebo komisia ... s cieľom zaručiť schopnosť kandidátov vykonávať povinnosti vyplývajúce zo sudcovskej funkcie (schopnosť samostatne riešiť prípady, ktoré sa dostávajú pred sudcov, prejaviť nezávislosť pri výkone sudcovskej funkcie, schopnosť na praktické uplatňovanie aplikácie práva a že správanie čakateľov po ustanovení do funkcie bude založené na rešpektovaní ľudskej dôstojnosti), preto treba kandidátov vybraných na vykonanie sudcovskej funkcie pripraviť na ich úlohu prostredníctvom primeraného vzdelávania, ktoré musí financovať štát“.

Obsahovo zhodne výber sudcov upravujú aj ďalšie medzinárodné odporúčania (Odporúčanie CM/Rec (2010) 12), kde je o.i. uvedené „takéto rozhodnutia majú byť založené na kvalite uchádzačov so zreteľom na ich kvalifikáciu, schopnosti a spôsobilosť, ktorú si vyžaduje rozhodovanie vo veciach na základe aplikácie práva pri rešpektovaní ľudskej dôstojnosti“ (bod 44) a Benátska komisia (Odporúčanie z marca 2010), kde je uvedené o.i. „uviedli do platnosti

kritériá s cieľom zabezpečiť, aby výber ... sudcov boli opodstatnené vzhľadom na kvalifikáciu, bezúhonnosť, odbornosť a efektivitu ...“.

Je jednoznačne zrejmé, že bez dlhodobej odbornej prípravy justičných čakateľov (teoretické a praktické vzdelávanie), ktoré sa realizuje na všetkých úsekoch výkonu súdnictva pridelením školiteľa (sudcu) čakateľovi z príslušného súdu zaručuje požadovanú výrazne vysokú úroveň celkovej odbornej i morálnej prípravy na výkon náročného sudcovského povolania, ktorým sa dá reálne zabezpečiť pre občana spravodlivé a včasné konanie, na ktoré má ústavou garantované právo.

Súčasná situácia je nevyhovujúca, lebo reálne zapríčiňuje, že vo výberových konaniach sú spravidla uchádzači, ktorí sa všestranne nepripravujú na výkon sudcovského povolania a kvalita ich prípravy, ako to preukazujú i poznatky z výberových konaní, je často nedostačujúca, lebo nedosahuje vysoký stupeň odbornej erudovanosti kandidáta na výkon ústavnej funkcie.

Za vhodné a reálne riešenie považujeme urýchlenú realizáciu (v roku 2017) zmeny statusu VSÚ na status justičného čakateľa na základe výberových konaní (v súčasnosti je v rezorte 1078 vyšších súdnych úradníkov).

V rámci týchto konaní je jednoznačne možné vybrať vhodných uchádzačov, keďže ich doterajšia pracovná činnosť v justícii zabezpečuje objektívne hodnotenie ich osoby nielen z hľadiska kvality aplikácie práva, ale aj dodržiavanie pracovnej disciplíny, úrovne personálnych vzťahov a celkového správania sa uchádzača.

Je samozrejmé, že aj iným právnikom (z mimo justičného prostredia) sa má umožniť účasť na týchto výberových konaniach.

Pri vyšších súdnych úradníkoch je zároveň možné využiť inštitút skrátenia prípravnej praxe (§ 148 ods. 6 zák. č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach).

Zdôrazňujeme, že pri súčasnej situácii prirodzenej generačnej výmeny sudcov (300 sudcov nad 65 rokov veku dosiahne v priebehu piatich rokov) sa dôsledne zabezpečí kvalitná výmena uchádzačov na funkciu sudcov prioritným a urýchleným výrazným zvýšením počtu justičných čakateľov.

Za žiaduce považujeme urýchlené začatie spoločnej diskusie predstaviteľov ministerstva spravodlivosti, súdnej rady, orgánov

riadenia a správy súdov, sudcovskej samosprávy i sudcovských stavovskej organizácií najneskôr od septembra 2017.

Bod 4/

V diskusii odznali názory poukazujúce na sústavnú finančnú poddimenzovanosť rezortu MS SR, nie sú zohľadňované oprávnené finančné požiadavky súdov, na ktorých prevádzku štát vynakladá len 0,3% HDP.

Po obsiahlej diskusii bol jednohlasne prijatý

P o d n e t

na prípravu rozpočtu súdnictva, ktorým sa zabezpečí poskytnutie adekvátnych finančných zdrojov súdnemu systému

Združenie sudcov Slovenska, ako najväčšia profesijná stavovská organizácia sudcov všeobecných súdov, ktorá má v súčasnosti takmer 650 členov, v zmysle čl. 29 ods.1 ústavy, čl. 11 ods.1 Dohovoru a medzinárodných dokumentov (odporúčaní) týkajúcich sa súdnictva (ktoré majú primeranú mieru právnej relevancie podľa názoru ústavného súdu – PL.ÚS 27/2015) je oprávnené zabezpečovať nezávislosť súdnictva a sudcov, presadzovať právny štát a ochraňovať poslanie súdnictva v spoločnosti prioritne v záujme vytvárania reálnych podmienok v súdnictve pre odstraňovanie stavu právnej neistoty účastníkov v konaní rozhodovaním v primeranom čase.

Je všeobecne verejne známa skutočnosť o dlhotrvajúcej a sústavnej kritike nášho súdnictva najmä pre problémy vymáhateľnosti práva, kde je možná účinná náprava len aktívnou súčinnosťou všetkých zložiek štátnej moci, ktoré participujú pri naplňovaní práva občanov na súdnu ochranu pred nezávislým a nestranným súdom bez zbytočných prieťahov (čl. 46 ods.1, 48 ods.2 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru).

Pretrvávajúce nepriaznivého stavu vyplýva aj z aktuálnej správy Európskej komisie o stave našej justície (SWD(2017)90 final z 22.2.2017), v ktorej sa konštatuje skutočnosť, že priemerný čas potrebný na vyriešenie prípadu je jedným z najdlhších v krajinách Európskej únie.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu jednoznačne vyplýva zovšeobecňujúci záväzný právny názor, že „...aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde... v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie

spôsobujúce zbytočné prietahy v konaní (napr. III. ÚS 10/02, II. ÚS 52/99, I. ÚS 15/02).

Novelou ústavy k 1.9.2014 sa zakotvilo oprávnenie súdnej rady samostatne predkladať stanoviská Národnej rade SR návrh rozpočtu súdnictva. Ústavodarca novelou ústavy splnil zámer právne relevantného odporúčania Benátskej komisie z marca 2010, že pri rozpočte súdnictva rozhodnutia o rozdelení prostriedkov pre jednotlivé sudy by mali čo najprísnejšie zohľadniť princíp nezávislého súdnictva a sudy (súdnictvo ako celok) by mali mať možnosť vyjadriť sa k navrhovanému rozpočtu v parlamente a to prostredníctvom súdnej rady (bod 9 Odporúčania schváleného Benátskou komisiou na 82. plenárnom zasadnutí „Správa o nezávislosti súdneho systému nezávislosť sudcov“)

Benátska komisia pri rozpočte súdov konštatovala, že pre zachovanie nezávislosti súdneho systému dlhodobo i krátkodobo je nevyhnutné súdom poskytnúť zdroje, ktoré umožnia súdom a sudcom plniť zásady ustanovené v čl. 6 Dohovoru a vykonávať svoje povinnosti s integritou a efektívnosťou, ktoré sú nevyhnutné pre upevňovanie dôvery verejnosti v justíciu a právny štát. Je preto povinnosťou štátu poskytnúť súdnemu systému adekvátne finančné zdroje, lebo ani v čase krízy nesmie byť ohrozené riadne fungovanie nezávislého súdnictva a majú byť preto financované na báze objektívnych a transparentných kritérií a nie na základe diskrečných rozhodnutí štátnych orgánov.

Rozhodnutie parlamentu o navýšení rozpočtu súdnictva na návrh vlády v rozsahu 40 mil. eur zlepšuje len v menšom rozsahu sťažené podmienky výkonu súdnictva.

Postup parlamentu o absolútnom neakceptovaní stanoviska Súdnej rady SR na navýšenie rozpočtu justície o 47 mil. eur v bežných a kapitálových výdavkoch na obdobie rokov 2017-2019 vyvoláva opodstatnenú obavu o existencii ochoty zákonodarcu rešpektovať záväzný zámer ústavodarcu priamou komunikáciou najvyšších orgánov súdnej a zákonodarnej moci zabezpečiť plnenie povinnosti štátu poskytnúť súdom ľudské, materiálne a finančné zdroje potrebné pre riadnu činnosť súdneho systému a tým reálne zvýšiť požadovanú úroveň vymožitelnosti práva v prospech občanov i podnikateľov.

Navrhujeme, aby v ďalšom období prosperujúcej ekonomiky Slovenska parlament transparentne prihliadal na vecne opodstatnené požiadavky súdnej moci uvedených v stanovisku súdnej rady k návrhu

rozpočtu súdnictva, ktoré vychádza z návrhov všetkých súdov, o ktorých zodpovedne spolurozhodovali orgány správy súdov v súčinnosti s orgánmi sudcovskej samosprávy a tieto rozpočtové priority boli len v menšom rozsahu akceptované výkonnou mocou pri tvorbe návrhu rozpočtu.

Vzhľadom na ústavné kompetencie súdnej rady považujeme zásadne za neakceptovateľné, aby sa opakovala situácia z roku 2016, keď parlament absolútne neprihliadol na vecne opodstatnené argumenty o potrebe navýšenia zdrojov o 47 mil. eur na obdobie troch rokov na krytie bežných a kapitálových výdavkov pre okresné a krajské súdy, ktoré vychádzajú z reálnych nedostatkov podmienok výkonu súdnictva. Opodstatnenosť požiadavky vyplýva najmä zo skutočností, že orgány riadenia a správy súdov v súčinnosti s orgánmi sudcovskej samosprávy podľa stanovených pravidiel vyšpecifikovali pre obvod každého krajského súdu päť priorít, aby sa zlepšili podmienky výkonu súdnictva v záujme práva občana na efektívne fungovanie súdnej moci.

A zároveň jednohlasne

U z n e s e n i e č. 2

CR ZSS splnomocňuje prezidenta ZSS podnet zaslať ministerke spravodlivosti, ministrom financí a predsedovi vlády, predsedovi národnej rady, podpredsedovi Národnej rady SR.

BOD 5/

Boli predložené prihlášky nových členov:

JUDr. Márii Benkovej- OS Košice okolie

JUDr. Soni Glezgo- OS Košice II

JUDr. Renáty Ďurkovej a JUDr. Diany Bičovej – obe OS Trebišov.

U z n e s e n i e č. 3

CR ZSS berie na vedomie prihlášky nových členov ZSS.

Prezident informoval o :

- . stave žiadosti o opravu, ktorá bola doručená aj všetkým členov, odozva je taká, že bude poskytnutý priestor prezidentovi ZSS na rozhovor,
- konštatoval zlepšenie komunikácie s médiami (STV, Sl. Rozhlas, Pravda, SITA,TASR),

- o tom, že mand- a imun.výbor prijal náš podnet na disciplinárne stíhanie poslanca Baránika,
- svojej účasti na Ústavnoprávnom výbore NR SR,
- vyzval členov CR ZSS aby medzi členmi hľadali a vyjadrovali podporu kandidátom na sudcov disciplinárnych senátov,
- o odpovedi premiéra, ktorý podnet ZSS odstúpil ministerke spravodlivosti.
Na septembrovom zasadnutí CR ZSS (pravdepodobne v Trenčíne) budú riešená aj otázky HZ ZSS, ktoré sa uskutoční v hoteli Pátria 21-22.11.2017 – o čom kancelária zašle každému členovi emailom oznám.
Zástupcovia KE sekcie informovali o zasadnutí sekcie 16.5.2017, Mgr. Greguš tlmočil požiadavku členov na zisťovanie podmienok možné poistenia sudcov na zodpovednosť za škody vzniknuté pri výkone funkcie.

Bolo jednohlasne prijaté

U z n e s e n i e č. 4

Ukladá sa Prezídiu ZSS zisťovať možnosti poistenia sudcov.

Po vyčerpaní bodov programu prezident poďakoval prítomným za účasť a oznámil, že ďalšie zasadnutie CR ZSS sa bude konať dňa 10.11.2016 na Krajskom súde v Nitre.

Nitra, dňa 06.06.2017

Zapísal: JUDr. Štefan Hrvola

Overil: JUDr. Juraj Sopoliga

